

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-624-9-33>

**EDITING OF MACHINE TRANSLATION TEXTS  
AS A COMPONENT OF ENSURING THE QUALITY  
OF INTERLINGUAL COMMUNICATION**

**РЕДАГУВАННЯ ТЕКСТІВ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ  
ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ МІЖМОВНОЇ  
КОМУНІКАЦІЇ**

**Naumova T. M.**

*Candidate of Philological Sciences,  
Associate Professor at the Department of  
Ukrainian Language and Slavic  
Philology,  
State Higher Education Institution  
«Pryazovskyi State Technical  
University»  
Dnipro-Mariupol, Ukraine*

**Наумова Т. М.**

*кандидат філологічних наук,  
доцент кафедри української мови та  
слов'янської філології,  
ДВНЗ "Прийозовський державний  
технічний університет"  
м. Дніпро-Маріуполь, Україна*

У сучасну епоху інтенсивного розвитку цифрових технологій машинний переклад посідає провідне місце серед засобів міжмовної комунікації. Його використання стало невід'ємною частиною наукової, освітньої, технічної та побутової сфер. Застосування штучного інтелекту та нейронних мереж сприяло суттєвому вдосконаленню якості перекладених текстів, розширило функціональні можливості перекладацьких програм і підвищило ефективність роботи з великими масивами даних [1; 3]. Водночас, попри очевидний прогрес, машинний переклад досі не здатен забезпечити повноцінну еквівалентність і точність передавання змісту, що зумовлює необхідність подальшого редагування результатів автоматичного перекладу.

Проблема редагування текстів машинного перекладу є комплексною та багатогранною. Вона охоплює не лише лінгвістичний аспект, а й когнітивний, прагматичний та культурний рівні [7]. Основною метою редагування є усунення граматичних, лексичних, синтаксичних і стилістичних помилок, а також адаптація перекладеного тексту до норм української літературної мови. Машинний переклад може бути ефективним лише тоді, коли його результати проходять людську перевірку, адже навіть найсучасніші алгоритми не здатні повністю врахувати контекстуальні, емоційні та семантичні відтінки висловлювання [3; 8].

Найтиповішими недоліками машинного перекладу є граматичні помилки – порушення відмінкових форм, узгодження підмета і присудка, неправильний порядок слів, а також лексичні неточності, що проявляються у використанні хибних відповідників, калькованих виразів або спотворенні термінів. Часто трапляються стилістичні огріхи – невіддале відтворення реєстру, невідповідність жанру, втрата образності або метафоричності тексту [6]. Також нерідко виникають пунктуаційні помилки, які змінюють логіку речення або ускладнюють його сприйняття. Ці проблеми вимагають ретельного редагування та глибокого знання мовної системи.

Редагування машинного перекладу передбачає кілька послідовних етапів. Спочатку здійснюється ознайомлення з перекладом для формування загального уявлення про його якість. Далі проводиться порівняння перекладеного тексту з оригіналом, аналізуються смислові відмінності та структурні відхилення. Наступним етапом є виправлення помилок на рівні лексики, граматики та стилістики, що супроводжується уточненням термінології та забезпеченням логічної послідовності. Завершальним етапом виступає фінальне редагування, під час якого текст набуває природності, відповідності жанру та комунікативної завершеності [5; 9].

Залежно від завдань перекладу, редагування може бути легким або повним. Легке редагування обмежується мінімальним втручанням у структуру тексту і спрямоване на покращення зрозумілості перекладу без глибокого опрацювання. Повне редагування передбачає комплексну роботу – від лексико-семантичного аналізу до стилістичного вдосконалення [2; 4]. Саме такий підхід дозволяє перетворити машинний переклад на повноцінний мовний продукт, що відповідає нормам української літературної мови.

Особливого значення набуває стилістичне редагування, оскільки воно забезпечує відповідність перекладу стилю оригіналу, збереження емоційного тону та логічної структури тексту [6; 7]. У наукових, технічних і публіцистичних матеріалах важливо дотримуватися термінологічної точності та єдності викладу, тоді як у художніх творах редактор має зберегти індивідуальний стиль автора, ритм і образність. У кожному випадку основне завдання редактора – зробити текст природним, послідовним і комунікативно повноцінним.

Редагування машинного перекладу є не просто технічною процедурою, а складним когнітивним процесом, що поєднує аналітичне мислення, мовну інтуїцію та культурну компетентність. Редактор виступає посередником між машинним алгоритмом і читачем, забезпечуючи узгодження між формальною структурою тексту і його смисловим наповненням. Людський фактор залишається вирішальним,

оскільки лише людина здатна врахувати підтекст, іронію, алюзії, ритмічність мовлення, а також відповідність мовним нормам і культурним особливостям цільової аудиторії.

Питання якості машинного перекладу безпосередньо пов'язане з проблемою формування професійної компетентності редакторів і перекладачів. Важливо, щоб фахівці вміли користуватися сучасними перекладацькими технологіями, але при цьому зберігали здатність критично оцінювати результати автоматичних систем. Не менш важливим є розвиток стандартів редагування машинних перекладів, створення методичних рекомендацій, розроблення критеріїв оцінювання якості постредагування та впровадження навчальних курсів із практики роботи з машинним перекладом [7].

Машинний переклад слугує відображенням технологічного поступу людства, однак він не може функціонувати ефективно без участі людини. Саме поєднання автоматизованих технологій та людського інтелекту створює оптимальні умови для досягнення високої якості перекладених текстів. У майбутньому розвиток штучного інтелекту може сприяти вдосконаленню перекладацьких алгоритмів, але навіть тоді роль редактора залишатиметься ключовою, адже мова – це не лише система знаків, а насамперед засіб мислення, емоційного вираження і культурного самовираження.

Таким чином, редагування машинного перекладу є необхідною умовою якісної міжмовної комунікації. Воно забезпечує точність, природність і зрозумілість тексту, сприяє підвищенню довіри до автоматизованих перекладацьких систем і водночас утворює пріоритет людського інтелекту над механічною обробкою інформації. Подальший розвиток цієї сфери має бути спрямований на створення інтегрованих систем, у яких поєднуються машинна ефективність і творча гнучкість людини, що дозволить досягти нового рівня якості перекладу в умовах цифрової епохи.

### Література:

1. Гріднєва С. А., Гончаренко Н. В. Машинний перекладач чи людина-перекладач? *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2018. № 37(4). С. 144–146.
2. Муратова В. Машинний переклад: «за» і «проти». *Молодий вчений*. 2018. № 4(56). С. 583–585.
3. Гудманян А., Мишко А., Брай А. Оцінка адекватності машинного перекладу письмових спеціалізованих текстів. *Advanced Linguistics*. 2023. № 12. С. 67–78.

4. Данилов Г., Балакірєва В., Василенко К. Машинний переклад, системи машинного перекладу та їх специфіка. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. Серія : Лінгвістичні науки*. 2021. № 33. С. 293–311.
5. Дубова О. А., Юрченко І. В. Використання і коригування машинного перекладу. *Гуманітарний вісник НУК*. 2022. Вип. 14. С. 9–12.
6. Ольховська А. С., Сіроклин О. О. Експериментальне дослідження впливу нейронної системи машинного перекладу на якість перекладу текстів. *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна*. 2021. № 92. С. 112–117.
7. Черноватий Л. Проблеми машинного перекладу та його застосування у навчанні майбутніх перекладачів. *Наукові записки. Серія : Філологічні науки*. 2022. № 202. С. 84–93.
8. Шеїн І. О. Особливості опрацювання вузькоспеціалізованих текстів засобами машинного перекладу. *Philological sciences: modern problems in science*. 2022. С. 671–673.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-624-9-34>

## LINGUISTIC REPRESENTATION OF FISCAL POLICY IN GERMAN TAX TEXTS

## МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ПОДАТКОВОМУ ТЕКСТІ

**Okhrimenko O. A.**

*Candidate of Philological Sciences,  
Associate Professor at the Department  
of Modern European Languages,  
State University of Trade and Economics  
Kyiv, Ukraine*

**Охріменко О. А.**

*кандидат філологічних наук,  
доцент кафедри сучасних  
європейських мов,  
Державний торговельно-економічний  
університет  
м. Київ, Україна*

The concept of *text* is multifaceted and ambiguous, closely interrelated with human cognition, experience, the natural environment, and the individual themselves [3, p. 174]. This is particularly relevant in the era of transition from anthropocentrism to anthropocosmologism. A text can be defined as a special communicative unit consisting of an organised sequence of sentences that realise the author's intended purpose and reveal the content of a theme or idea in a linear way.

A text implements a specific communicative action of its author(s); it is based on a particular communicative–pragmatic strategy or textual